

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om social pension, lov om Udbetaling Danmark og barselsudligningsloven (Permanent forhøjelse af den supplerende pensionsydelse og forhøjelse af bidragssatsen til barselsudligningsordningen)

Indledning

Ældre Sagen bakker op om den politiske intention, der ligger i aftalen om at forhøje ældrechecken, nemlig at hjælpe økonomisk dårligt stillede pensionister, som har svært ved at få pengene til at slå til, når der skal betales regninger og handles i supermarkedet. Aftalen vil indebære, at de pensionister, der modtager fuld ældrecheck, vil få en økonomisk fremgang – omend den foreslåede forhøjelse ikke vil føre til lige så høj købekraft for modtagere af fuld ældrecheck i 2025, som de havde i 2021 før den historisk høje inflation i 2022.

Selvom forslaget hjælper modtagere af ældrecheck, må vi dog samtidig pege på nogle problemer. De to mest alvorlige er:

For det første hjælper forslaget ikke de pensionister, som ikke modtager ældrecheck – også selvom deres økonomiske situation er sammenlignelig med mange af dem, der modtager ældrecheck.

For det andet vil forslaget medføre en betydelig forøgelse af samspilsproblemerne for den stigende andel af ældrecheckmodtagere, der modtager en reduceret ældrecheck. Samspilsproblemer opstår, når modregning i sociale ydelser mindsker udbyttet af selv at spare op. Det er problematisk set i forhold til ambitionerne om, at flere skal spare mere op til egen alderdom for at aflaste folkepensionssystemet.

Der vil altid være en modsætning mellem på den ene side at skabe gode incitamenter til at spare op til egen alderdom og på den anden side at sikre lighed gennem en socialt målrettet omfordeling. Der har tidligere været bred politisk enighed om, at det sidste hensyn ikke må veje så tungt, at det ødelægger det første, dvs. at modregningen i sociale ydelser ikke må være så kraftig, at man i sidste ende kun får fx 30, 20, 10 – eller nul – kroner ud af at spare 100 kr. ekstra op.

Det var baggrunden for, at Folketinget i 2017 og 2018 vedtog målretning af aldersopsparing og ekstra skattefradrag for dem, der indbetaler til fradragsberettigede pensioner. Det var også baggrunden, da man i 2019 vedtog at hæve modregningsgrænsen for ældrecheck og pensionstillæg med 15.000 kr. af hensyn til dem, der tidligere havde sparet op, men nu var folkepensionister og blev ramt af hård modregning uden at få glæde af det højere skattefradrag for pensionsindbetaling.

Samspilsproblemerne mindsker ikke kun incitamentet til at spare op for personer, der har udsigt til en forholdsvis lille pensionsopsparing, der medfører modregning i ældrechecken. Det kan også udløse utilfredshed med og mistillid til vores pensionssystem, fordi det bidrager til opfattelsen af, at ”det kan ikke betale sig at spare op til pension”, og at ”vi bliver nok alligevel snydt, når vi skal have pengene udbetalt”.

Vores pointer er uddybet nedenfor sammen med vores forslag til, hvordan problemerne kan imødegås.

Problem 1: Forslaget hjælper ikke pensionister, som ikke modtager ældrecheck

Størstedelen af folkepensionisterne, der ikke modtager ældrecheck – og i øvrigt modtagerne af andre overførselsindkomster (førtidspension, dagpenge, kontanthjælp, SU mv.) – vil stadig have et økonomisk efterslæb i 2025 i forhold til prisudviklingen og i endnu højere grad i forhold til lønudviklingen.

Det hænger sammen med, at folkepensionen og andre overførselsindkomster reguleres med to års forsinkelse i forhold til lønudviklingen.

Vi synes ikke, at det er rimeligt, at folkepensionister og andre på overførselsindkomst skal vente længere end lønmodtagerne med at få genetableret deres købekraft efter inflationskrisen i 2022.

Forslag til løsning:

Ældre Sagen har gennem længere tid foreslået at fremrykke reguleringen af folkepensionen og andre overførselsindkomster, så ydelserne forhøjes ekstraordinært med 5 procentpoint udover den almindelige regulering for at indhente efterslæbet i forhold til priser og lønninger.

Den fremrykkede regulering udlignes ved en afdæmpet regulering senere hen, så den langsigtede økonomiske holdbarhed ikke forrykkes. Dvs. forslaget indebærer ikke højere offentlige udgifter på lang sigt.

Forslaget om at fremrykke reguleringen vil hjælpe alle folkepensionister, men mest dem med lav indkomst. Det kan dog ikke erstatte en forhøjelse af ældrechecken, som permanent løfter indkomsten for økonomisk dårligt stillede folkepensionister.

Problem 2: Forslaget øger samspilsproblemerne for den stigende andel, der får reduceret ældrecheck

En forhøjelse af ældrechecken vil (pga. indkomstskat samt aftrapning af ældrecheck, boligydelse og andre sociale ydelser ved højere indkomst) bringe pensionister med reduceret ældrecheck tættere på det punkt, hvor en indkomstfremgang, fx regulering af privat pension, kan medføre et fald i indkomst efter skat og modregning i sociale ydelser – det samspilsproblem, som blev nævnt i indledningen.

Ældrechecken aftrappes efter gældende regler med 34,1 pct. for en enlig og 34,4 pct. samlet for et par, når indkomsten kommer over grænsen for fuld ældrecheck. Med forhøjelsen af ældrechecken vil aftrapningen stige til 42,4 pct. hhv. 42,7 pct. Kombineret med indkomstskat og modregning i boligydelse på 22,5 pct. betyder det, at en pensionist, der er berettiget til en reduceret ældrecheck, og som samtidig modtager boligydelse, vil miste knap 870 kr. af en indkomstfremgang på 1.000 kr. Hvis pensionisten også er berettiget til varmetillæg eller helbredstillæg på et par tusinde kroner, bringer det modregningen over 90 pct. Teoretisk kan der være pensionister, der får så høj en modregning, at de kan tabe penge på at få en indkomststigning, hvis forslaget vedtages.

Ca. 16 pct. af folkepensionisterne modtog både ældrecheck og boligydelse i 2021. Hovedparten modtager i dag fuld ældrecheck og vil dermed ikke umiddelbart blive ramt af øget aftrapning af ældrechecken. Andelen af folkepensionister, der modtager en reduceret ældrecheck, vil dog stige i årene frem mod 2034, da den midlertidige forhøjelse af beløbsgrænsen for aftrapning af ældrechecken er under udfasning, som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget.

Problemstillingen skal ses i sammenhæng med indførelsen af Obligatorisk Pensionsopsparring (OP), hvor der fra 2030 indbetales 3,3 pct. af de fleste forsørgelsesydelse bortset fra folkepension og SU.

Da S, SF, RV og Alternativet i december 2018 tilsluttede sig aftalen om ny regulering af folkepensionen og OP fremgik det, at omfanget af samspilsproblemer skulle undersøges for personer, der fx modtager ældrecheck. Efter Ældre Sagens opfattelse ændrer en højere modregning for modtagere af ældrecheck ved forudsætningerne for indførelsen af OP. En del af overførselsindkomstmottagerne risikerer reelt ikke at få noget ud af indbetalingen til OP, når der tages hensyn til skat og modregning i sociale ydelser.

Forslag til løsning:

For at mindske forøgelsen af samspilsproblemerne, som følger af forslaget, foreslår Ældre Sagen, at der samtidig med forhøjelsen af ældrechecken sker en forhøjelse af grænsen for, hvornår ældrechecken bortfalder, så aftrapningen ikke stiger. Samtidig bør grænsen for, hvornår aftrapningen af pensionstillægget begynder, forhøjes.

Sammenhængen mellem aftrapning af ældrecheck og pensionstillæg er sådan, at ældrechecken netop er aftrappet ved den grænse, hvor aftrapningen af pensionstillægget begynder. Derfor må grænsen for, hvornår aftrapningen af pensionstillægget begynder, forhøjes tilsvarende, hvis man ikke skal stå i en situation, hvor ældrecheck og pensionstillæg aftrappes samtidig.

Dette vil give lidt mere til den gruppe af folkepensionister, der får aftrappet ældrechecken, og det vil give mere til folkepensionister, der får aftrappet deres pensionstillæg.

Folkepensionister, der er berettiget til fuldt pensionstillæg, fordi deres indkomst er lav, men som ikke får ældrecheck, fordi deres formue er for høj, vil dog stadig ikke få noget ud af forslaget, jf. problem 1 ovenfor.

Modregningsproblemet i relation til OP kan reduceres ved at ændre OP til en aldersopsparing, dvs. en ordning uden fradragsret, hvor pensionsforvalteren (ATP) indbetaler 40 pct. af bidraget til Skat, så der ikke kommer en skatteregning, og hvor der ikke sker nogen beskatning eller modregning i sociale ydelser ved udbetaling af pensionen. Det vil give et provenu på kort sigt, som kan bruges til finansiering af andre forslag på pensionsområdet, fx en fremrykning af reguleringen.

Problem 3: Forslaget forstærker den negative økonomiske konsekvens af at have formue lidt over grænsen for ældrecheck

Forhøjelsen af ældrechecken forstærker den negative økonomiske konsekvens af at have en likvid formue, der ligger lidt over formuegrænsen for ældrecheck, især for par.

I dag er grænsen for den likvide formue, der medfører bortfald af ældrechecken, den samme for en enlig pensionist og et folkepensionistpar, mens indkomstgrænsen for ældrechecken er forskellig.

Det betyder, at et stort antal par, der indkomstmæssigt ville være berettiget til fuld eller reduceret ældrecheck, ikke får nogen ældrecheck, fordi de tilsammen har for stor en formue. Ældre Sagen skønner, at knap 2/3 af de folkepensionister med lav indkomst, der ikke får ældrecheck, fordi deres likvide formue er over grænsen for at kunne modtage ældrecheck, er gifte/samlevende pensionister.

Efter vores opfattelse bør formuegrænsen være højere for et par end for en enlig pensionist, men ikke nødvendigvis dobbelt så høj. Der er nogle ekstraordinære udgifter, der er de samme for en enlig og et par, fx udgifter til ny vaskemaskine, men der er også udgifter, der er "individuelle", og hvor en samlevende pensionist har behov for samme "reserve" som en enlig, fx udgifter til tandlæge.

Forslag til løsning:

Ældre Sagen foreslår en forhøjelse af formuegrænsen for ældrecheck for par, så et par kan have en formue, der er 1½ gange formuen for en enlig, før ældrechecken bortfalder.

Problem 4: Forslaget forstærker fødselsdagens betydning for det beløb, som man samlet set kan modtage i ældrecheck som pensionist

Forslaget indebærer, at ældrechecken, der udbetales en gang om året i januar, vokser yderligere i forhold til den månedlige folkepension. Da ældrechecken blev indført i 2003, var den på 5.000 kr. Det svarede til 55 pct. af den månedlige folkepension for en enlig og 75 pct. for en samlevende pensionist. Med den foreslåede forhøjelse af ældrechecken vil den fulde ældrecheck svare til 165 pct. af den månedlige folkepension for en enlig og 227 pct. for en samlevende pensionist. Det er en meget stor forøgelse af engangsudbetalingen i januar i forhold til den månedlige folkepension.

Da ældrechecken kun udbetales til pensionister, der er berettiget til folkepension i januar, kan en person, der når folkepensionsalderen i december, modtage ældrechecken en måned senere, mens den, der når folkepensionsalderen i januar, må vente 12 måneder på at være berettiget til ældrecheck.

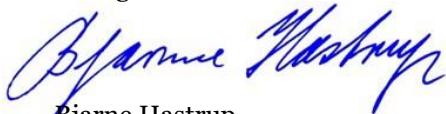
Forslag til løsning:

Ældre Sagen foreslår, at der indføres en ældrecheck på $\frac{3}{4}$, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ af den check, der ville være udbetalt i januar for personer født i hhv. 1. kvartal, 2. kvartal og 3. kvartal, beregnet på samme måde som den check, der udbetales i januar, dvs. ud fra formue pr. 1. januar og den personlige tillægsprocent.

Det vil mindske fødselsdagens betydning for, hvornår man kan begynde at få udbetalt ældrechecken, og hvor stor et beløb man samlet set kan modtage i ældrecheck som pensionist.

Vi vil naturligvis gerne uddybe vores pointer og forslag.

Venlig hilsen

Bjarne Hastrup
Adm. direktør